

БӨЛІМ: ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект деген не және ол қалай жұмыс істейді? 2026 жылғы түсінікті гид

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
2026 технологиялары, Жасанды интеллект, Қазақстан, Машиналық оқыту, цифрлық білім

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188834/>

2026 жылы жасанды интеллект тек чат терезесінде отырмайды. Ол банктегі алаяқтықты ұстайды, дәрігерге талдау дайындайды, ал кейбір қазақстандық компанияларда құжатты бес минутта сұрыптайды. Бір қызығы, көп адам оны «ақылды робот» деп ойлайды. Шындық бұдан қарапайым да, қауіпті де.

НЕ БОЛЫП ЖАТЫР — КОНТЕКСТ

Жасанды интеллект, қысқаша ЖИ, — бұл адам сияқты ойлайтын машина емес. Бұл деректерден үлгі тауып, келесі қадамды болжайтын жүйе. 2026 жылғы тренд айқын: генеративті ЖИ мәтін, сурет, код және дауыс жасайды, ал «агенттік» модельдер бір тапсырманы бірнеше қадаммен өзі орындай бастады. Яғни жүйе тек жауап бермей, әрекет тізбегін құрастырады.

Ол қалай жұмыс істейді?

Негізі үш нәрсе керек: дерек, модель және есептеу қуаты. Модель миллиондаған мысалды көреді. Сосын қай сөзден кейін қай сөз жиі келетінін, қандай суретте қандай пішін барын, қандай транзакция күмәнді екенін үйренеді. Бұл түсіну емес, статистикалық болжау. Бірақ дәл осы тәсіл оны пайдалы етеді.

БҰЛ БІЗГЕ (ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА) НЕ БЕРДІ / НЕ БЕРЕДІ

Қазақстанда ЖИ ең алдымен уақыт үнемдейді. Мемлекеттік қызметте өтініштерді сұрыптау, банкте тәуекелді бағалау, e-commerce-та ұсыныс беру, ауыл шаруашылығында егін күйін спутник арқылы талдау — бәрі осының айналасы. Қазақ тілін танитын және қазақша жауап беретін жүйелер де көбейіп келеді. Бұл ауылдағы оқушыға да, қаладағы кәсіпкерге де пайдалы.

- **Медицина:** рентген мен талдауда күмәнді белгісін ерте көру.

- **Білім:** жеке оқу жоспарын ұсыну.
- **Бизнес:** клиент сұрауын автоматты өңдеу.

ПАЙДАЛАНУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ / МЫСАЛДАР

Мысалы, шағын дүкен иесі ЖИ-ге тауар сұранысын болжауды жүктей алады. Университет студенті мәтіннің жоспарын құрып алады. Журналист немесе аналитик ұзын құжаттан негізгі деректерді тез шығарады. Бірақ бір ереже бар: ЖИ бергенді тексеру керек. Әсіресе сандарды, заңды мәтінді, медициналық кеңесті.

КЕМШІЛІКТЕРІ МЕН ҚАТЕРЛЕРІ (ОБЪЕКТИВТІ)

ЖИ қателеседі. Кейде сенімді түрде жалған ақпарат береді. Кейде біржақты дерекпен үйренгендіктен әділетсіз шешім шығарады. Тағы бір қауіп — жеке мәлімет. Егер қызметке ЖСН, банк картасы, құпия құжат тасталса, ол дерек бақылаудан шығып кетуі мүмкін. 2026 жылы әлемде осыған қатысты реттеу күшейіп жатыр, ал Қазақстанда да дерек қауіпсіздігі талабы қатаңдай береді.

БОЛАШАҒЫ

Алдағы жылдары ЖИ «сұрайтын құралдан» «жұмыс істейтін әріптеске» айналады. Ол бухгалтердің орнын толық баспайды. Бірақ есепті жылдамдайды. Мұғалімді алмастырмайды. Бірақ сабақ материалын дайындайды. Ең үлкен өзгеріс осы: ЖИ адамның орнын басу үшін емес, оның уақытын қайтару үшін келеді.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.